

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Petry Weissové a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **D. K.**, zast. Mgr. Michaelou Kasper Beňovou, advokátkou, se sídlem Masarykova 1250/50, Lysá nad Labem, ve věci nejasného podání doručeného soudu dne 8. 9. 2021, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 22. 11. 2021, č. j. 15 Na 213/2021 - 21,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 22. 11. 2021, č. j. 15 Na 213/2021 - 21, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalobce učinil u Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“) dne 8. 9. 2021 podání označené „*Stížnost proti všem kázeňským trestům uděleným ve VS Nové Sedlo panu D. K., X, podle § 52 odst. 4 169/1999 za období rok 2016, 2017*“, datované 6. 9. 2021. Krajský soud v záhlaví označeným usnesením (dále jen „napadené usnesení“) toto podání, jež považoval za žalobu, odmítl podle § 37 odst. 5 s. ř. s. Uvedl, že žalobce (prostřednictvím ustanovené zástupkyně) opakovaně vyzval (usnesením ze dne 14. 10. 2021, č. j. 15 Na 213/2021 - 12 a poté přípisem č. j. 15 Na 213/2021 - 17, vypraveným dne 1. 11. 2021, neobsahujícím datum vyhotovení), aby uvedl typ žaloby, kterou u soudu uplatňuje. Podle krajského soudu vymezení žalobního typu správní žaloby předurčuje znění relevantního žalobního petitu. Žalobce, ač byl v obou výzvách poučen o možnosti odmítnutí žaloby, nebudou-li její vady odstraněny, tyto vady neodstranil. Krajský soud proto uzavřel že „*stále není zřejmé, o jaký žalobní typ se jedná.*“

II.

[2] Proti napadenému usnesení se žalobce (dále jen „stěžovatel“) brání kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Navrhuje jej zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[3] Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že odmítnutí žaloby považuje za nezákonné a protiústavní. Tvrdí, že Věznice Nové Sedlo (dále jen „věznice“) mu nevydala kázeňská rozhodnutí, a proto nebyl schopen žalobu na výzvu soudu doplnit. Upozorňuje, že krajský soud

požádal, aby věznici nařídil vydat příslušné kázeňské spisy, aby následně mohl žalobu doplnit. Krajský soud však takto nepostupoval a věznici k vydání kázeňských spisů nevyzval. Věc posoudil jako nesplnění výzvy k doplnění žaloby, ačkoliv stěžovatel z předestřených důvodů fakticky nebyl schopen vady žaloby odstranit. Tím krajský soud zasáhl do jeho ústavně zaručeného práva na spravedlivý proces.

[4] Stěžovatel v kasační stížnosti poukazuje i na odlišný přístup jednotlivých krajských soudů v obdobných věcech. Konkrétně upozorňuje na svoji další věc vedenou u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 55 A 16/2021, v níž brojil proti rozhodnutí Věznice Vinařice. Krajský soud v Praze v daném řízení na stěžovatelovu žádost uložil této věznici kázeňské spisy vydat a poté již byl žalobce schopen vytčené vady žaloby odstranit. Tento nejednotný postup jednotlivých krajských soudů podle stěžovatele narušuje zásadu legitimního očekávání a porušuje stěžovatelovo právo na soudní ochranu.

III.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[6] Kasační stížnost je důvodná.

[7] Stěžejní a zároveň jedinou spornou otázkou v nyní projednávané věci je to, zda krajský soud pochybil, pokud odmítl stěžovatelovu žalobu z důvodu neodstranění jejich vad, jejichž existence brání podle krajského soudu v pokračování v řízení.

[8] Nejvyšší správní soud v této souvislosti považuje nejprve za vhodné shrnout podstatné skutečnosti vyplývající ze spisu krajského soudu.

[9] Jak již shora uvedeno, stěžovatel dne 8. 9. 2021 učinil u krajského soudu podání označené jako „*Věc: Stížnost proti všem kázeňským trestům uděleným ve VS Nové Sedlo panu D. K. X, podle § 52 odst. 4 169/1999 za období rok 2016, 2017*“. V jeho dalším textu uvedl, že „*[t]ímto podávám žalobu dle § 52 odst. 4 169/1999 sb soudní přezkoum všech kázeňských rozhodnutí udělení VS-NOVÉ SEDLO, HLAVNÍ 2, ŽATEC, za období 2016, 2017*“. Dále v tomto podání požádal o ustanovení zástupce, konkrétně advokátku Mgr. Kasper Beňovou, jakož i o osvobození od soudních poplatků. V dalším textu tohoto podání stěžovatel mimo jiné uvedl, že „*takéž žádám soud, aby nařídil VS-NOVÉ SEDLO o vydání kopií všech sběrných archů kázeňských řízení za 2016 a 2017, z důvodu že je odmítá vydat. Tímto vyzumívám soud, že přidělený obhájce odstraní vady žaloby na základě vydaných kopií sběrných archů kázeňských řízení a označí je konkrétně*“.

[10] Poté, co stěžovatel k výzvě krajského soudu předložil vyplněný formulář svědčící o jeho osobních, majetkových a výtěžkových poměrech, krajský soud usnesením ze dne 14. 10. 2021, č. j. 15 Na 213/2021 - 12, stěžovateli přiznal osvobození od soudních poplatků, ustanovil mu zástupkyní Mgr. Michaelu Kasper Beňovou, advokátku a této zástupkyni současně v souladu s § 37 odst. 5 s. ř. s. uložil odstranit nedostatky žaloby tak, „*aby uvedla, o jaký typ řízení vyjmenovaných v § 4 s. ř. s. se jedná, když pouze tato řízení je možno vést před správními soudy*“. V uvedeném usnesení pak krajský soud jednotlivě uvedl, jaké náležitosti má stěžovatel doplnit v případě, že obsahem jeho podání je žaloba proti rozhodnutí (podle § 65 a násl. s. ř. s.), žaloba na ochranu proti nečinnosti správního orgánu (dle § 79 a násl. s. ř. s.), resp. žaloba na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu podle § 82 a násl. s. ř. s. K tomuto doplnění stanovil stěžovateli lhůtu 1 měsíce. V odůvodnění uvedeného usnesení krajský soud blíže vymezil náležitosti jednotlivých žalobních typů podle soudního řádu správního

pokračování

a poučil stěžovatele, že pokud nebude žaloba ve stanovené lhůtě doplněna nebo opravena a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, žalobu odmítne.

[11] Na uvedené usnesení reagoval stěžovatel podáním ze dne 24. 10. 2021, v němž zopakoval, že věznice mu nevydala „*napadená kázeňská rozhodnutí*“ ani žádné jiné dokumenty týkající se kázeňských přestupků, a proto není schopen blíže označit „*napadená rozhodnutí*“. Dále stěžovatel sdělil, že „*obecně je však žalobce schopen uvést, že se jedná o rozhodnutí o uložení kázeňských trestů z období roku 2016 a 2017, kdy byl žalobce ve výkonu trestu ve věznici Nové Sedlo.*“ Stěžovatel v tomto doplnění také uvedl, že se o obstarání kázeňských spisů včetně kázeňských rozhodnutí pokoušel sám, avšak bezúspěšně, neboť věznice po něm požadovala za vydání kopií úhradu nemalých poplatků. V závěru proto stěžovatel požádal krajský soud, aby uvedené věznici nařídil vydat žalobci kopie všech jeho kázeňských spisů a kopií zdravotnické dokumentace, která „*s ukládanými přestupky též souvisí.*“ Po jejich předložení bude žalobce schopen napadená kázeňská rozhodnutí blíže specifikovat a žalobu doplnit o další náležitosti.

[12] Na to krajský soud v přípisě č. j. 15 Na 213/2021 - 17 (neobsahující datum vyhotovení) stěžovateli sdělil, že jeho předchozí podání ze dne 24. 10. 2021 „*nikterak původní nejasné podání ze dne 8. 9. 2021 nedoplnilo v požadovaném smyslu.*“ Krajský soud tedy s odkazem na usnesení č. j. 15 Na 213/2021 - 12 stěžovatele opětovně vyzval k odstranění vad jeho podání a uvedl, že „*[z]ejména je zásadní vymezení žalobního typu správní žaloby, od kterého se pak odvíjí případné znění relevantního petitu.*“ K tomuto odstranění vad stanovil krajský soud stěžovateli dodatečnou lhůtu 10 dnů a opětovně jej poučil o možnosti odmítnout žalobu, nebude-li v požadovaném směru doplněna.

[13] Stěžovatel na tento přípis reagoval podáním ze dne 10. 11. 2021, v němž zopakoval, že „*nemá napadená rozhodnutí k dispozici, neboť žalovaná Věznice Nové Sedlo žalobci nevydala napadená kázeňská rozhodnutí ani žádné jiné dokumenty týkající se napadených kázeňských přestupků, kdy se jedná o kázeňské tresty z období roku 2016 a 2017, kdy byl žalobce ve výkonu trestu ve Věznici Nové Sedlo.*“ Z uvedeného důvodu není schopen označit napadená rozhodnutí a dostat dalším částem výzvy k odstranění vad podání (míněno usnesení ze dne 14. 10. 2021, č. j. 15 Na 213/2021 - 12 – poznámka soudu). S ohledem na tyto skutečnosti stěžovatel požádal o prodloužení lhůty k odstranění vad podání do doby, než mu věznice na pokyn soudu vydá rozhodnutí o uložení kázeňských trestů za období let 2016 a 2017. Stěžovatel zopakoval svoji žádost, aby krajský soud nařídil věznici vydat stěžovateli kopie všech kázeňských spisů, jež se jej týkají s tím, že poté již bude schopen žalobu doplnit o další požadované náležitosti. Uvedené podání bylo krajskému soudu doručeno dne 10. 11. 2021. Ten následně vydal dne 22. 11. 2021 napadené usnesení, v němž za důvod odmítnutí žaloby označil skutečnost, že „*stále není zřejmé, o jaký žalobní typ se jedná.*“

[14] Nejvyšší správní soud se neztotožňuje s posouzením věci krajským soudem, především pak s jeho závěrem, že „*stále není zřejmé, o jaký žalobní typ se jedná.*“ Naopak s ohledem na vše výše uvedené a na skutečnost, že každé podání je třeba posuzovat podle jeho obsahu, nikoliv jen formálně podle jeho označení (voz § 41 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.), je od počátku řízení zřejmé, čeho se stěžovatel domáhal a jakou žalobu u krajského soudu podal. Již v podání doručném soudu 8. 9. 2021 (datovaném 6. 9. 2021) stěžovatel, byť laicky, zcela srozumitelně formuloval skutečnost, že podává žalobu týkající se přezkumu „*všech kázeňských rozhodnutí*“, která vydala věznice v letech 2016 a 2017, jež se žalobce týkají. Tento obsah podání je zcela jasný, formulačně nekomplikovaný a není o něm žádných pochyb. Stěžovatel u krajského soudu nepochybně uplatnil žalobu proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s.

[15] Ostatně i odkaz na § 52 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, jenž v tomto svém podání stěžovatel opakovaně učinil, nemůže zavdávat jakékoliv pochyby o tom, že podává žalobu, již se domáhá přezkumu rozhodnutí vydaných věznicí v letech 2016 a 2017 o uložení kázeňského trestu v kázeňských věcech týkajících se stěžovatele. Uvedené ustanovení totiž upravuje právě soudní přezkum rozhodnutí o uložení kázeňského trestu. Je tak stěží pochopitelné, proč krajský soud stěžovatele vyzýval k tomu, aby objasnil, jaký žalobní typ u něj uplatňuje. Právě tato skutečnost je totiž nejen z podání ze dne 6. 9. 2021, ale i z dalších stěžovatelových podání adresovaných soudu zcela zřejmá. Pokud snad důvodem pochybností krajského soudu o žalobním typu (byť to z žádné písemnosti vyhotovené soudem a adresované stěžovateli nevyplývá) byla skutečnost, že stěžovatel jak v podání ze dne 6. 9. 2021, tak i v následujících podáních ze dnů 24. 10. 2021 a 10. 11. 2021, žádal krajský soud, aby nařídil věznicí vydat „kopie sběrných archů kázeňských řízení“, resp. „kopie všech jeho kázeňských spisů“, pak jednak bylo na místě tuto pochybnost výslovně ve výzvách zmínit a především z obsahu stěžovatelových podání plyne, že tímto požadavkem žádá soud o součinnost v souvislosti s povinností doplnit žalobu o označení konkrétních rozhodnutí, která žalobou napadá. Ostatně je nepochybné i to, že sám stěžovatel si byl od počátku řízení zjevně vědom své povinnosti doplnit žalobu o další náležitosti (viz např. stěžovatelova zmínka v podání ze dne 6. 9. 2021 o tom, že „přidělený obhájce odstraní vady žaloby na základě vydaných kopií sběrných archů kázeňských řízení a označí je konkrétně.“).

[16] Byla-li tedy podle obsahu napadeného usnesení nedostatkem žaloby, pro který nelze pokračovat v řízení a který stěžovatel neodstranil, skutečnost, že stěžovatel řádně neoznačil žalobní typ jím uplatněné žaloby ve smyslu § 4 s. ř. s., pak tento závěr je chybný. Žalobní typ byl zřejmý od počátku řízení a jak již uvedeno výše, nelze pochybovat o tom, že stěžovatel u krajského soudu podal žalobu proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. S ohledem na uvedené tudíž krajský soud pochybil, dovodil-li v tomto ohledu nedostatek žaloby a tuto odmítl podle § 37 odst. 5 s. ř. s. Vada spočívající v nejasnosti o tom, jaký žalobní typ stěžovatel u krajského soudu svým podáním ze dne 6. 9. 2021 uplatnil, zde ve skutečnosti od počátku řízení nebyla. Kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. je pro uvedené naplněn.

[17] Nejvyšší správní soud přesto považuje za podstatné dodat, že jasnost ohledně typu žaloby, kterou se stěžovatel domáhal soudního přezkumu „kázeňských rozhodnutí“ týkajících se jeho osoby a vydaných věznicí v letech 2016 a 2017 v návaznosti na § 52 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ještě není dostatečná z hlediska splnění všech dalších nezbytných náležitostí podání (podle § 37 odst. 3 s. ř. s.), resp. náležitostí žaloby konkrétního typu (zde podle § 71 odst. 1 s. ř. s.). Je přitom zřejmé, že všechny tyto zákonem vyžadované náležitosti neobsahovalo ani podání ze dne 6. 9. 2021 ani následující podání stěžovatele dnů 24. 10. 2021 a 10. 11. 2021. Z uvedeného důvodu bylo skutečně na místě stěžovatele vyzvat k jejich doplnění, nikoliv však veskrze obecně formulovanou výzvou, týkající se souhrnně více žalobních typů (z nichž si má stěžovatel vybrat), jak krajský soud k věci přistoupil (v usnesení ze dne 14. 10. 2021, č. j. 15 Na 213/2021 - 12), nýbrž zcela konkrétní výzvou odpovídající danému žalobnímu typu a požadavkům, které pro něj soudní řád správní stanoví.

[18] Na tomto místě je však třeba zopakovat, co již Nejvyšší správní soud uvedl výše. Stěžovatel si byl skutečnosti, že jeho žaloba není perfektní vědom od počátku. Za účelem precizace žaloby a doplnění všech zákonem vyžadovaných náležitostí žaloby však jednak žádal o ustanovení zástupce, čemuž krajský soud správně vyhověl, ale také žádal krajský soud o součinnost (ve vztahu k věznicí). To však již krajský soud zcela přehlížel. Na opakované žádosti o součinnost nikterak nereagoval, ač měl nepochybně možnost tuto součinnost poskytnout,

pokračování

neboť ji nabízí § 74 odst. 1 s. ř. s. Podle něj sice nelze účastníku či jiné osobě či úřadu uložit, aby jím vedené spisy poskytl druhé straně sporu, lze však zpravidla (až na výjimky týkající se například utajovaných skutečností či jiných zdrojů údajů zákonem zvlášť chráněných, o něž zde však nejde) uložit tyto spisy (či jiné v řízení potřebné písemnosti) předložit soudu, u něž má účastník, jemuž mají být informace v nich obsažené k potřebě, možnost se s nimi za podmínek stanovených zákonem s (viz např. § 45 s. ř. s.) seznámit. Právě tak bylo třeba chápat stěžovatelovu žádost o součinnost ze strany krajského soudu.

[19] V souladu s výše uvedeným tedy krajský soud v dalším řízení bude vycházet z toho, že stěžovatel u něj podal žalobu proti rozhodnutí správního orgánu ve smyslu § 65 a násl. s. ř. s., v daném případě proti kázeňským rozhodnutím vydaným Vězeňskou službou České republiky-Věznicí Nové Sedlo a vyzve stěžovatele opětovně, aby žalobu doplnil o náležitosti vyžadované soudním řádem správním pro tento žalobní typ (§ 71 s. ř. s.), pokud tak sám neučiní v návaznosti na tento rozsudek. Požádá-li stěžovatel krajský soud opětovně o poskytnutí součinnosti směrem k věznicí za účelem poskytnutí nezbytných podkladů pro doplnění žaloby, jimiž stěžovatel nedisponuje, pak takovou součinnost poskytne, bude-li to možné. Následně bude v řízení pokračovat v závislosti na tom, zda stěžovatel žalobu doplní a tato bude způsobilá meritorního přezkumu či nikoliv.

IV.

[20] S ohledem na shora uvedené Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení podle § 110 odst. 1 části věty první před středníkem s. ř. s. V něm je krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[21] V novém rozhodnutí krajský soud rozhodne rovněž o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. srpna 2022

Mgr. Petra Weissová
předsedkyně senátu